

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

„Opera panaši į meninio sporto rūšį“

2014-02-07

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Jubiliejus

AUTORIUS: Rasa Aukštuolytė

DATA: 2014-02

Operos solistui Vytautui Juozapaičiui - 50

Gruodį savo 50-ąją gimimo sukaktį minėjo Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas Vytautas Juozapaitis. Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro bei Kauno valstybinio muzikinio teatro solistas, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Dainavimo katedros profesorius, Vilniaus kolegijos Menų fakulteto docentas, Vytauto Juozapaičio edukacinio kultūros ir meno centro vadovas – visas šias pareigas daugiau nei prieš metus pakeitė atsakingas Seimo nario postas, tačiau maestro prisipažįsta, kad širdyje visuomet liks dainininkas ir pedagogas.

Jeigu likimas V. Juozapaičiui suteiktų antrą progą rinktis gyvenimo kelią, jis tiki, kad pasuktų ten pat. Nors pradėdamas muziko profesionalo gyvenimą jis to tiksliai nežinojo, tačiau pamilęs savo profesiją nieko pakeisti nebegalėjo. „Aš tiesiog leidausi vedamas likimo irėjau ten, kur liepė vidinis balsas. Iš pradžių mėginau priešintis: pirmasis mano bandymas siekti aukštojo išsilavinimo buvo teisės mokslai, paskui mokiausi profesinėje mokykloje, todėl žengimas muziko profesionalo keliu nebuvo mano svajonių išsipildymas, juo labiau klasikinės muzikos kontekste“, – pasakoja V. Juozapaitis. Jei kas nors prieš 30 metų solistui būtų pasakęs, kuo šis tapsiąs, jis būtų skaniai pasijuokęs ir pamanęs, kad tas žmogus sunkiai supranta, ką kalbąs. Vis dėlto tas pats likimas, prieš kelias dešimtis metų V. Juozapaitį nuvedęs muziko profesionalo keliu, šiandien lėmė ir pasitraukimą iš jo. „Niekada nedvejojau, kad vieną dieną savo gyvenimą papildysiu ir kita veikla, kuri iš esmės nesiskiria nuo to, ką dariau. Politika taip pat yra kūryba, kurioje labai svarbu atsakomybė, gyvenimiška patirtis ir aiškūs siekiai“, – teigia dainininkas.

V. Juozapaitį daugybę kartų yra palankiai įvertinę ne tik Lietuvos, bet ir užsienio muzikos kritikai, tačiau kaupiti profesinę patirtį jis apsisprendė būtent savo krašte. „Man visada rūpėjo Lietuvos reikalai, kultūra. Tai galbūt buvo padiktuota ir mano sėslaus, šeimyniško gyvenimo būdo, kadangi neišivaizdavau savęs be šeimos, be tuo metu dar mažų vaikų apsupties. Įvairiuose tarptautiniuose renginiuose Lietuvai atstovaudavau daugiau kaip kultūros diplomatas“, – sako V. Juozapaitis.

Operos scenoje solistas sukūrė gausybę vaidmenų, bet pačiam sau svarbiausius ir artimiausius galėtų suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Tai P. Čaikovskio Eugenijus Oneginas – vienas paskutinių jo iškūnytų personažų, taip pat G. Verdi Rigoletas. „Tai vienas man brangiausių, kūnu ir krauju sukurtų vaidmenų. Aš labai dėkingas režisieriui Gintarui Varnui, kuris padėjo man šį vaidmenį atrasti bei suprasti. Jo koncepciją paskui skleidžiau „Rigoletto“ pastatymuose JAV, Šveicarijoje, Rusijoje ir kitur“, – pasakoja solistas.

Vis dėlto didžiausią lūžį V. Juozapaičio, tuomet dar jauno dainininko gyvenime lėmė W. A. Mozarto operos „Don Žuanas“ pagrindinio personažo iškūnijimas. „1993 m. vasarą dalyvavau Belgijoje vykusiuose meistriskumo kursuose, ten į vasaros akademiją suvažiuodavo ir kokią nors operą statydavo perklausas laimėję jauni dainininkai. Mozartas man tuomet atrodė vienas nuobodžiausių, sunkiai suprantamų kompozitorių. Taigi ten nuvykau ne tik nemokėdamas nė vieno operos numerio, bet ir nė vienos natos. O po penkių ten praleistų savaitių jau dainavau visą premjerinį spektaklį“, – prisiminimais dalinasi V. Juozapaitis. Jis prisipažino tuomet supratęs egzistuojant tam tikrą metodiką, taisykles, įsitikinęs, kad darbas su dainininkais yra kur kas daugiau, nei jų gebėjimų ar talento pritaikymas. „Šis spektaklis man brangus ne tik kaip aktoriui, menininkui, jis labai reikalingas kiekvienam operos teatru, operos studijai, jaunų dainininkų augimui ir puoselėjimui. Kas kartą, kai girdžiu pirmąjį uvertiūros akordą, kūnas nueina pagaugais, o paskutinė scena, kada Don Žuanas už savo padarytas nuodėmes yra nusiunčiamas į pragarus, būdavo tarsi mano paties asmeninė atgaila“, – prisipažįsta solistas.

Pasak V. Juozapaičio, operos scenoje, pasinėrus į personažo istoriją, dingsta ne tik laiko, bet ir savo paties asmenybės pojūtis. Solistas atsargiai žvelgia į tuos, kurie teatrinį gyvenimą suvokia kaip realybės pratęsimą ir atvirkščiai – realiame gyvenime imasi tam tikrų vaidmenų. „Aš labai aiškiai atsiribojau nuo šių dalykų. Negretinu gyvenimo ir scenos. Kurdamas personažą, remiuosi tam tikrais momentais iš savo, kitų gyvenimų, knygų, filmų, spektaklių ar kitų vaidmenų, tačiau niekada nesitapatinu su personažais ir atėjęs į teatrą stengiuosi nusimesti savo asmeninį rūbą, į sceną žengti jau kaip personažas“, – pasakoja V. Juozapaitis.

Nors atlikėjas tiki įkvėpimo galia, tačiau būdamas profesionalas vien ja nesikliauja. „Tai yra profesija, kurioje negalima būti priklausomam vien nuo įkvėpimo: jai reikalingas kantrus darbas diena iš dienos, atsipalaiduoti ir laukti įkvėpimo tiesiog nėra laiko. Opera panaši į meninio sporto rūšį – meninę gimnastiką ar dailių čiuožimą. Jei mėnesį nieko nedarysi ir paskui žengsi į operos sceną, didelė tikimybė, kad patirsi nesėkmę“, – įsitikinęs solistas. Sėkmė ar nesėkmė scenoje, pasak V. Juozapaičio, didele dalimi priklauso ir nuo scenos partnerių, kurių vienas svarbiausių – dirigentas. Visi atlikėjai tampa kūrėjo, kompozitoriaus partneriais, prisideda prie muzikos kūrinio realizacijos. „Kompozitorius parašo kūrinio natas, tačiau jeigu jos nėra atliekamos, tai niekada netaps kūrinium. Taigi toliau viskas priklauso nuo tų žmonių, kurie idėją įgyvendina, – dirigento, orkestro, kitų atlikėjų“, – tvirtina V. Juozapaitis.

Peržvelgdamas savo nueitą kelią, V. Juozapaitis reiškia padėką visiems tame kelyje jį lydėjusiems žmonėms: „Už gimimą esu dėkingas tėvams, už tapimą tuo, kas esu, – savo mokytojams. Taip pat esu dėkingas savo mokiniam, kurie tęsia mano idėjas. Esu dėkingas savo šeimai, žmonai Eglei, dukroms, visiems, kurie manyje mato draugą,

bičiulį, kurie dovanoja savo laisvą laiką, gyvenimą, emocijas“.

Sveikiname maestro Vytautą Juozapaitį gražaus jubiliejaus proga!